

Nr. 276 *** NIEUWS VAN HER EN DER *** maart 2019
Uitgave van het Afrika-Europa Netwerk. E-mail: cubr@knr.nl
Web: www.afrikaeuropanetwerk.nl

Niger vergroent stukjes Sahel zonder dure hulpprogramma's

In 2017 namen de toenmalige presidenten van Nigeria en Senegal het initiatief van de Afrikaanse Grote Groene Muur (AGGM). Idee was om een bomengordel aan te planten van zo'n vijftien km breed en 8000 km lang, van Senegal tot in Djibouti. Inmiddels leert men door schade en schande wat werkt en niet.

Tot nu toe is er enkel in Senegal redelijk consequent geprobeerd om een bomengordel aan te leggen. Maar netto verdwijnen er nog steeds bomen: in het noorden komen er bomen bij in het kader van de AGGM, in het zuiden worden ze massaal gekapt.

Chris Reij, specialist van het *World Resources Institute*, heeft onderzoek gedaan hoe Afrikaanse boeren en overheden leren uit de praktijk. Er ligt binnen het AGGM-project nog steeds een accent op de aanplant van bomen, maar langzamerhand begint men ook te kijken of het mogelijk is om de natuurlijke vegetatie te regenereren. Niger speelt daarbij een voortrekkersrol. In de afgelopen dertig jaar zijn er daar vijf miljoen hectare vergroend. Waar er vroeger twee of drie bomen per hectare stonden in dat gebied, staan er nu tot honderd bomen per hectare. Reij legt uit waarom. In Zuid-Niger heerste in de jaren tachtig een noodtoestand. Er was amper te eten, en er was nauwelijks nog brandhout omdat bossen waren gekapt. Het werd daarom steeds pranger om brandhout op de eigen velden te gaan produceren. Door schade en schande leerden de boeren in Niger ook dat hun oogsten groter waren als ze jonge struiken en boompjes lieten staan en niet verwijderden, zoals ze hadden geleerd van de Fransen. Bomen beschermen de velden tegen wind en droogte. En als het blad van de boom valt, komt er meer organisch materiaal in de grond. Velden zonder struiken en bomen zijn handig bij monoculturen en mechanisatie van de landbouw. Maar daar is in vele delen van Afrika – en zeker in de Sahel – toch geen sprake van. Doordat de bomen en struiken ook veevoeder leveren, krijg je een integratie van bosbouw, landbouw en veeteelt. De landbouwsystemen worden complexer. Maar als een oogst zou mislukken, dan kunnen boeren terugvallen op de andere systemen die er parallel mee lopen. Ze kunnen desnoods zelfs brandhout verkopen op de markt, waarmee ze dan weer eten kunnen aanschaffen.

Het paradoxale is dat dit alles vooral gebeurt in gebieden met een hoge bevolkingsdruk. Eigenlijk is dat het tegenovergestelde van wat mensen intuïtief denken: meer mensen doen meer bomen verdwijnen. Maar net het omgekeerde is het geval. Als je nu in dat gebied rondreist, val je steil achterover, aldus Reij. Het is een gigantische groene zone geworden. Hij noemt dat wat er in Niger plaatsvond, een 'boerenversie van de AGGM'. De toepassing van de natuurlijke regeneratie in Niger is geen geldverslindend project, maar een eenvoudig idee. De boeren zijn dermate expert geworden in hun materie, dat ze geen buitenstaanders meer nodig hebben.

Dit proces is op kleinere schaal nu ook te zien in andere Sahel-landen als Mali (een half miljoen hectare terrein vergroend) en Malawi (een miljoen hectare). Veel ngo's zijn gewonnen voor het idee. Duitsland investeert nu in het herstel van gedegradeerde gronden in de Sahel, en ook Nederland heeft ideeën in die richting. De vergroening van landbouwsystemen komt steeds hoger op de agenda te staan. Reij: "Louter de aanplant van bonen is een fiasco geweest. Nu weten we precies wat we moeten doen, én hoe we het moeten doen. De resultaten staan er: de lokale boeren hebben grond zo hard als een bureaublad terug vruchtbaar gemaakt. Dat is pure winst."

(Bron: MO* (Arne Gillis), 27/2/2019)

Landbouw als aantrekkelijk alternatief voor jongeren in Nigeria

Lawrence Afere, bioboer en oprichter van Springboard Nigeria, stimuleert Nigeriaanse jongeren om te kiezen voor het boerenbedrijf.

Ondanks zijn studie aan een topuniversiteit in Nigeria, besloot Afere niet om te gaan werken in de lucratieve olie- en gassector in Nigeria, maar in de landbouw. Nigeria is de grootste producent en consument van rijst in Afrika. Maar ook een van de grootste importeurs ervan: jaarlijks wordt 2 miljoen ton elders ingekocht om tegemoet te komen aan de consumptie van 5 miljoen ton. Jaarlijks importeert het land voor 22 miljard dollar aan voedsel.

Afere ziet een oplossing: maak het aantrekkelijk voor jongeren om boer te worden en een winstgevende landbouwsector op te zetten. Hij richtte Springboard op, een sociale onderneming voor biologische landbouw. Het bedrijf gebruikt sociale media om bewustzijn te creëren over kansen in de landbouw. De Facebookpagina brengt boeren en consumenten bij elkaar. Het netwerk telt inmiddels drieduizend leden die onder meer bananen, bonen, rijst, groenten, pepers, cacao, mais en ananas verbouwen. Deze 'agripreneurs' geven toegevoegde waarde aan hun producten door de nadruk te leggen op gezond voedsel.

Veel jongeren in het land vertrekken van het platteland naar de stad op zoek naar werk, en Springboard wil proberen die uittocht te stoppen, zegt Afere. Hij wil hen helpen kansen te vinden in de landbouw, in de regio waar ze wonen. Via de sociale onderneming werken jongeren en vrouwen in de keten van productie, verwerking, toegevoegde waarde, opslag, distributie en marketing. Ze krijgen trainingen en materiaal om hun eigen onderneming te beginnen.

De digitalisering van de landbouw biedt jongeren de kans om nieuwe businessmodellen te proberen die de modernisering in de sector versnellen, zegt Michael Hailu, directeur van het Technical Centre for Agricultural and Rural Cooperation (CTA). "Voor een dergelijke transformatie hebben we jongeren in de landbouw nodig. Zij staan open voor innovatie, willen dingen anders doen en omarmen de nieuwe ontwikkelingen binnen en buiten de agribusiness."

(Bron: IPS, 1-3-2019)